

Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն

«Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների և ուսուցչի օգնականների դասավանդման հմտությունների զարգացման ապահովում» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Դպրոց՝ Իջևանի թիվ 4
Թեմա՝ Ինչպես արդյունավետ դաս պլանավորել

Վերապատրաստող, մենթոր՝ Լ. Աղբալյան
Ուսուցիչ՝ Ռ. Գուլակյան

Իջևան - 2023

Ներածություն

Կրթության ժամանակակից համակարգը դասավանդողից և կրթություն իրականացնող մյուս օղակներից պահանջում է ծրագրերի անընդհատ նորացում , թարմացում, կատարելագործում,քանի որ ժամանակի հետ փոխվում է հասարակությունը , տեղի է ունենում տեխնիկական միջոցների նորացում:

Դասի արդյունավետ պլանավորում ունենալու մասին խոսելիս յուրաքանչյուր դասավանդող իր սուբյեկտիվ կարծիքը կասի և իր հրաշալի գաղափարները կառաջադրի:

Ըստ իս արդյունավետ դաս պլանավորելու համար մեզ մի քանի գործոններ են պետք:

Դասի մանրամասն պլանը կօգնի դասը հնարավորինս արդյունավետ ծախսել, ժամանակ խնայել եւ թույլ տալ արագ հասնել նպատակներին: Դասի հստակ կառուցված կառուցվածքը ուսուցչին օգնում է սովորողների ուշադրությունը սեւեռել ամբողջ դասի ընթացքում:

Ես՝ որպես դասավանդող ուսուցիչ, կցանկանայի մի փոքր կիսվել ձեզ հետ իմ հետազոտական աշխատանքի միջոցով, պատմելով իմ անձնական փորձից :

Առհասարակ,երբ մտածում եմ արդյունավետ դասի և արդյունավետ դասի պլանավորում ունենալու մասին ,երբեք չեմ մոռանում դասի ընթացքում ,պլանավորմանս մեջ խաղերի և երկխոսությունների ներառման մասին:

Տարբեր խաղերի միջոցով , հատկապես տարրական դասարաններում,

կարելի է զարգացնել սովորողի հաղորդակցական , խոսքային գործունեության խթանման կարողությունները :

Խաղերը դասի ժամանակ ստեղծում են անկաշկանդ մթնոլորտ , հնարավորություն են տալիս բոլոր սովորողներին գործուն , ազատ , անկաշկանդ ,ինչու՝ չէ նաև , միաժամանակ մասնակցել դասին ,խթանում են սովորողի պատասխանատվությունը աշխատանքի նկատմամբ և նաև նրանց ազատ արտահայտվելու հնարավորություն է տալիս :

Որպես դասավանդող ուսուցիչ՝ օգտագործում եմ նաև ինտերակտիվ մեթոդներ ,որոնցից ամենից շատ նախընտրում եմ՝ դասարանական ակտիվ քննարկումը , բանավեճը , խաղը:

Նմանօրինակ դասերի միջոցով սովորողների մոտ ստեղծում եմ մոտիվացիա , ցանկություն՝ ընթերցելու , լսելու , հասկանալու և ամենակարևորը՝ խոսելու կարողություն :

Բազմաթիվ լեզվական համագործուն ուսումնական խաղերը նպաստում են սովորողի բառապաշարի ընդլայնմանը , զարգացմանը , նորացմանը :Իմ աշխատանքային փորձն ինձ ապացուցել է , որ խաղային , նաև բանավեճային դասերը սովորողներին թույլ են տալիս ձերբազատվել բարդություններից , որի արդյունքում էլ նրանք դառնում են ավելի անկաշկանդ , սկսում են հանգիստ ձևակերպել իրենց միտքը կարծիքը և տեսակետը ֆրանսերեն :

Խոսելով խաղերից՝ չեմ կարող չանդրադառնալ դերային խաղերին ,որոնք սիրով կիրառում եմ նաև տարրական դասարաններում : Այս առիթով ուզում եմ փաստել, որ լեզվի առաջնային , բայց ոչ միակ գործառույթը միջանձնային հաղորդակցությունն է բանավոր խոսքի

միջոցով : Կարծում եմ , որ տարրական դասարաններում օտար լեզու դասավանդելիս անհրաժեշտ է կիրառել ուսուցման այնպիսի մեթոդներ , որոնք նպաստում են օտար լեզվով բնական հաղորդակցական կարողությունների ձևավորմանը և զարգացմանը :Նման հնարավորություն են ընձեռում ուսուցման փոխներգործուն մեթոդները ,քանի որ ինտեռակտիվ ուսուցումը առաջին հերթին ուսուցում է երկխոսության միջոցով : Այն ուսուցողական տեխնոլոգիա է՝ հիմնված խմբի անդամների փոխազդեցության և ուսումնառության խնդիրների լուծման ,սովորողի ազատության վրա :

Դերային խաղերի ժամանակ կատարում եմ դերաբաշխում, սովորողներն իրավունք են ունենում իրենք ընտրել իրենց դերերին համապատասխան անուններ,դրանով իսկ արդեն որոշակիորեն ազդում են դերային խաղի ընթացքի վրա : Նրանցից յուրաքանչյուրն աստիճանաբար մտնում է դերի մեջ՝ աշխատելով առավելագույնս նմանակել շարժումները , խոսելու ձևը :Թույլատրում եմ սովորողներիս փոփոխություններ անել այդ դերերում , ինչը համահունչ է նրանց հետաքրքրություններին :

Ելնելով նշված նկատառումներից՝ անհրաժեշտ է դերային խաղի համար ընտրել իրադրություններ , որոնք կարող են լինել իրական,նաև այնպիսին , որ խթանում են երեխաների երևակայությունը : Դերային խաղը հնարավորություն է տալիս տարբեր համատեքստերում յուրացնել նաև մի ամբողջ շարք կառուցվածքներ , հասկցություններ գործառույթներ : Ինձ համար դերային խաղի գլխավոր նպատակը դերի մեջ մտնելն է , որը ստեղծում է համագործակցային մթնոլորտ դասարանում , անվստահ սովորողներին թույլ է տալիս անկաշկանդ

մասնակցել գրույցին ` դասին :

Կարելի է երեխաների հետ խմբով քննարկել ,թե այս կամ այն անձին մարմնավորելիս ի՞նչ մանրամասների վրա պետք է ուշադրություն դարձնել . տարիքի , սեռի , ֆիզիկական տվյալների ,բնավորության , տրամադրության , տվյալ իրադրությունում պահվածքի մասին :

Սովորողները կարող են քննարկել նաև , թե տվյալ պարագայում իրենց մարմնավորած անձը ինչ կարող էր ասել կամ անել :

Ըստ իս ` դերային խաղերը պետք է դառնան ուսումնական գործընթացի բաղկացուցիչ մասը , քանի որ դրանք խթանում են երեխաների ուսումնական դրդապատճառները : Դերային խաղերի հաճախակի և հետևողական կազմակերպումը աշխուժացնում է դասավանդման գործընթացը և մեծացնում արդյունավետությունը : Դերային խաղը պահանջում է մանրակրկիտ պլանավորում, որն ընդգրկում է հետևյալ անհրաժեշտ փուլերը :

1.Համատեքստի , դերերի , առաջադրանքի պարզաբանում կամ բացատրություն :

ա) լեզվական նյութի նախնական իրականացում

բ) Կարճ ցուցադրում

գ) նույն դերն ունեցողների միասին պատրաստում

2 .Դերերի գույգերով կամ խմբերով իրականացում ուսուցչի նվազագույն միջամտությամբ :

ա) Իրականացման շարունակություն

բ) Լրացուցիչ աշխատանք նրանց համար , շուտ են ավարտել

գ) Ներկայացում հանդիսատեսի համար

3. Իրականացման վերլուծություն

- ինքնագնահատում

- դիտորդություններ սովորողներին

4. Գործունեության գնահատում սովորողների կողմից

5. Առաջադրանքներ երկխոսություններից-խաղից հետո .

- նոր տեքստերի ստեղծում

- աշխատանք լեզվական սխալների շուրջ

Դերային խաղերի իրականացման ժամանակ առանձնացնում են նաև դիտորդների մի խումբ , որը զբաղվում է գործունեության իրականացման վերլուծությամբ և գնահատմամբ :Իհարկե անհրաժեշտ է նաև երբեմն դերային փոխանակումներ կատարել ,դերակատարներ դառնան դիտորդներ և հակառակը ` միօրինակությունից խույս տալու համար:

Դերային խաղերին տրամադրված հիմնական ժամանակը պետք է հատկացնել բուն առաջադրանքի կատարմանը և հետագայում դրա վերլուծությանը : Վերլուծում են միշտ դասարանում : Դրան հատկացնում են բավականին ժամանակ ,երբեմն մնում ենք դասերից հետո , և անդրադառնում են պարտադիր հետևյալ կետերին .

- ի՞նչ տպավորություն ունեն իրենց և մյուսների դերակատարումներից,

- հե՞շտ էր ,թե՞ դժվար ,լավ, թե՞ վատ ,որքանո՞վ էր այն օգտակար, հետաքրքի՞ր էր թե ` ոչ ,

- որքանո՞վ էին արդյունավետ գործադրված ջանքերը ,հաղորդակցական ռազմավարությունների կիրառումը ,հասկացությունների և կիրառվող ձևերի նշտությունը ,

- որքանո՞վ էր գործունեությունը համապատասխանում յուրացրած նյութին և որքանո՞վ էր կիրառելի համատեքստում ,

- ինչպիսի՞ն էր սովորողների փոխներգործունեության որակը :

Դերային խաղերի իրականացման համար և՛ կարելի է ժամանակ տրամադրել , և՛ կարելի է անմիջապես իրականացնել :

Եթե առաջին անգամ պետք է դերային խաղ տամ , նպատակահարմար եմ գտնում նախ սկսել համառոտ , կարճատև առաջադրանքներից ` տալով մանրամասն ցուցումներ , որոնք խթանում են սովորողներին .

հարցում են միմյանց անունը, տախիքը , բնակության վայրը ,ազգակցական կապերը և այլն :

. Պատկերացնում ենք մի իրավիճակ , երբ հանդիպել ենք պատահամամբ ֆրանսիացու ու պետք է շփվենք :Բերեմ մի օրինակ ,մեր ամենապարզունակ , սկսնակ խմբերի հետ նախատեսված երկխոսություններից :

- Bonjour !

- Բարև՛ :

- Faisons la connaissance ?

- Ծանոթանա՞նք :

- Faisons la connaissance !

- Ծանոթանանք :

- Quel est ton nom?

- Անունդ ի՞նչ է :

- Quel age as-tu?

- Քանի՞ տարեկան ես :

- J` ai neuf ans .

- Ես 9 տարեկան եմ :

- Aimes- tu le sport ?

- Սպորտ սիրու՞մ ես :

- Oui , je l` aime beaucoup .

-Այո ես այն շատ եմ սիրում :

- Ou` habites – tu ?

- Որտե՞ղ ես ապրում :

- J` habite Paris,derrie`re l` Opera .

- Ես ապրում եմ Փարիզում ,
Օպերայի հետևում :

Դերային խաղերով հաճախ ենք հանդես գալիս դասապրոցեսում հատկապես չորրորդ դասարանում հետևյալ թեմաներով .

Հանրախանութում (Au supermarche), Սրճարանում (Au cafe)
,Ռեստորանում (Au restaurant) :

Պետք է անկեղծորեն փաստեն , որ այն դուր է գալիս բոլոր
կատեգորիայի սովորողներին ,մասնակցում են բոլորը ,ինչից
ուրախանում ,գոհանում են և դառնում են դրանից հետո առավել
անկաշկանդ ,ավելի է մեծանում սովորելու ցանկությունը, որի
արդյունքում էլ ես ինձ լիարժեք եմ զգում :

Մինչ տարրական դասարաններում աշխատելս , հաճախ եմ լսել այս
հարցը ,ինչու՞ չէ նաև հաճախ եմ ինքս ինձ ուղղել այս հարցադրումը ,ու
սկսել եմ փնտրել , ստեղծել հնարավորինս գունեղ դիդակտիկ նյութեր ,
որպեսզի շոյեմ սովորողի աչքը :

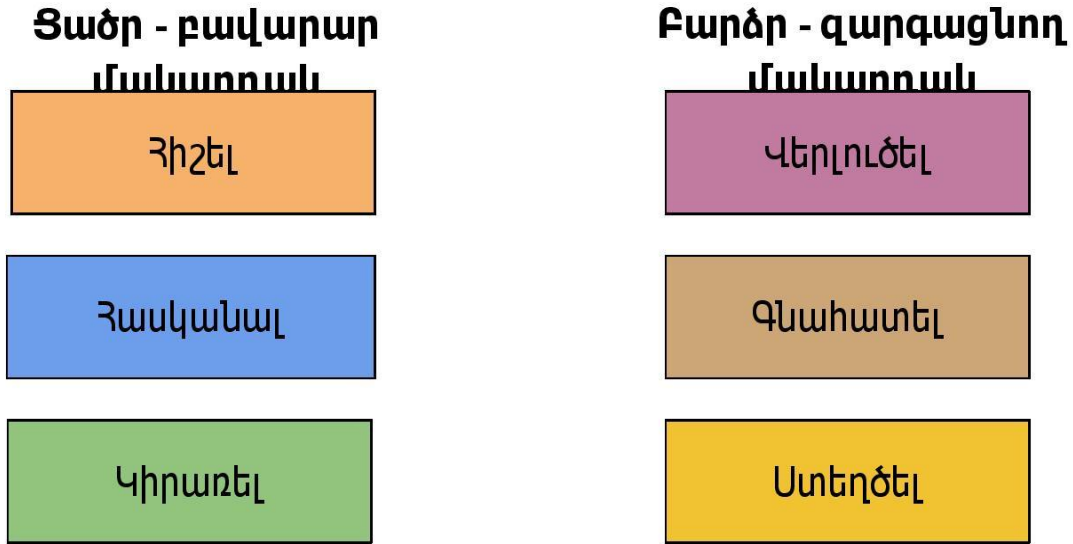
Խաղը...

Ֆիզիկական և մտավոր **մարտահրավեր** է ենթարկող որոշակի կանոնների: Այն սկզբունք է, ոչ թե կանոն!

Մովորող – ուսուցիչ սերտ համագործակցության արդյունքում աշակերտներս ինձ հետ ունեցան խաղերի նախագծման հետևյալ փուլերը .

Կրթական ընտելերի 2 մակարդակ

Դերային խաղը հիմնված է միջանձնային հարաբերությունների վրա, որոնք իրականացվում են հաղորդակցության գործընթացում: Որպես միջանձնային հաղորդակցության մոդել՝ դերախաղը առաջացնում է հաղորդակցության անհրաժեշտություն, խթանում է օտար լեզվով հաղորդակցությանը մասնակցելու հետաքրքրությունը և այս առումով կատարում է մոտիվացիոն և խրախուսական գործառույթ: Դերային խաղերը դաստիարակում են գիտակցված կարգապահություն, աշխատասիրություն, փոխօգնություն, դեռահասի ակտիվություն, տարբեր գործունեությամբ զբաղվելու պատրաստակամություն, անկախություն, սեփական տեսակետը պաշտպանելու կարողություն, նախաձեռնություն ցուցաբերելու, որոշակի պայմաններում լավագույն լուծումը գտնելու կարողություն, այսինքն. կարելի է խոսել դերային խաղի դաստիարակչական ֆունկցիայի մասին: Դերախաղը ձևավորում է դպրոցականների կարողությունը՝ խաղալու այլ անձի դերը, իրենց տեսնելու հաղորդակցման գործընկերոջ դիրքից: Այն կենտրոնացնում է ստվորողներին սեփական խոսքի վարքագծի և զրուցակցի վարքագծի պլանավորման վրա, զարգացնում է իրենց գործողությունները

վերահսկելու, ուրիշների գործողությունների օբյեկտիվ գնահատական տալու ունակությունը: Հետևաբար, դերային խաղը ուսուցման գործընթացում կատարում է կողմնորոշիչ գործառույթ: Սովորողները ձգտում են հաղորդակցության, հասուն տարիքի, իսկ դերախաղը նրանց հնարավորություն է տալիս դուրս գալ իրենց գործունեության համատեքստից և ընդլայնել այն: Ապահովելով սովորողների ցանկությունների կատարումը՝ դերախաղը դրանով իսկ իրականացնում է փոխհատուցման գործառույթ:

Դերային խաղը կարող է վերագրվել կրթական խաղերին, քանի որ այն մեծապես որոշում է լեզվական գործիքների ընտրությունը, նպաստում է խոսքի հմտությունների և կարողությունների զարգացմանը և թույլ է տալիս մոդելավորել աշկերտների հաղորդակցությունը տարբեր խոսքային իրավիճակներում: Այլ կերպ ասած, դերային խաղը միջանձնային միջավայրում հմտություններն ու կարողությունները յուրացնելու վարժություն է: Այս առումով դերախաղն ապահովում է դաստիարակչական գործառույթ: Դերային խաղերում՝ գիտակցված կարգապահություն, աշխատասիրություն, փոխօգնություն, սովորողի ակտիվություն, տարբեր գործունեությամբ զբաղվելու պատրաստակամություն, անկախություն, սեփական տեսակետը պաշտպանելու կարողություն, նախաձեռնություն ցուցաբերելու և որոշակի պայմաններում լավագույն լուծումը գտնելու կարողություն: Խաղերի կիրառման հաջողությունը կախված է առաջին հերթին անհրաժեշտ բանավոր հաղորդակցության մթնոլորտից, որը ուսուցիչը ստեղծում է դասարանում: Կարևոր է, որ սովորողները վարժվեն նման շփմանը, տարվեն և դառնան ուսուցչի հետ նույն գործընթացի մասնակից:

Իհարկե, օտար լեզվի դասը միայն խաղ չէ. ուսուցչի և սովորողների միջև վստահությունն ու շփման հեշտությունը, որն առաջացել է ընդհանուր խաղային մթնոլորտի և հենց խաղերի շնորհիվ, երեխաներին տրամադրում է լուրջ խոսակցությունների, ցանկացած իրական իրավիճակի քննարկմանը:

Խաղը նպաստում է սովորողների ճանաչողական գործունեության զարգացմանը օտար լեզվի ուսումնասիրության մեջ: Այն կրում է զգալի բարոյական սկզբունք, քանի որ օտար լեզվի յուրացումը դարձնում է ուրախ, ստեղծագործ և հավաքական:

Որո՞նք են դասասենյակում դերային խաղի կիրառման առավելությունները.

1. Դասարանում դերախաղի միջոցով մի շարք

ա) փորձի ձևերը.

բ) կարող են օգտագործվել տարբեր գործառույթներ, կառուցվածքներ, մեծ քանակությամբ բառապաշարային նյութ.

Դերային խաղը կարող է գերազանցել ցանկացած գույգ կամ խմբային գործունեություն՝ սովորեցնելով սովորողներին խոսել ցանկացած իրավիճակում ցանկացած թեմայով:

2. Դերային խաղը սովորողներին դնում է այնպիսի իրավիճակների մեջ, երբ նրանցից պահանջվում է օգտագործել և զարգացնել լեզվի այն ձևերը, որոնք անհրաժեշտ են որպես նյութ սոցիալական հարաբերությունների գործում, որոնք այնքան հաճախ անտեսվում են շատերի կողմից:

3. Որոշ մարդիկ հաճախ սովորում են ֆրանսերեն կամ անգլերեն, որպեսզի պատրաստվեն կյանքում որոշակի դերի (արտերկրում աշխատանք, ճանապարհորդություն): Նրանք մեծապես կշահեն լեզվական նյութից, որնք իրենց անհրաժեշտ կլինի ճամփորդության ընթացքում, և շատ կարևոր է, որ առաջին անգամ կարողանան իրենց ուժերը փորձել դասարանի ընկերական միջավայրում: Նրանց համար դերախաղը դառնում է շատ կարևոր զգեստ իրական կյանքում:

4. Դերային խաղը ամաչկոտ, անվստահ սովորողին տալիս է «դիմակ», որի հետևում թաքնվելու են: Սովորողները մեծ դժվարություններ են ունենում, երբ դասավանդման ընթացքում հիմնական շեշտը դրվում է սովորողի անհատականության, նրանց անմիջական փորձի վրա: Իսկ դերային խաղում նման սովորողները սովորաբար ազատվում են, քանի որ նրանց անհատականությունը չի տուժում, նրանք կարիք չունեն բացահայտելու իրենց:

5. Դերային խաղ օգտագործելու առավելությունն այն է, որ այն հաճելի է նրանց համար, ովքեր խաղում են այն: Երբ սովորողները սկսում են հասկանալ, թե կոնկրետ ի՞նչ է պահանջվում նրանից, նրանք ուրախ են ազատություն տալ իրենց երևակայությանը: Եվ քանի որ նրանց դուր է գալիս այս գործունեությունը, ուսումնական նյութը շատ ավելի արդյունավետ է յուրացվում:

6. Դերախաղն ունի տեխնոլոգիաների մի ամբողջ գամմա (հաղորդակցական տեխնոլոգիա, որը զարգացնում է սովորողների լեզվական սահունությունը, հեշտացնում է փոխգործակցությունը դասարանում և մեծացնում մոտիվացիան):

Տարբեր լեզուներով «խաղ» տերմինը համապատասխանում է կատակ

և ծիծաղ, թեթևություն և հաճույք հասկացություններին և ցույց է տալիս այս գործընթացի կապը դրական հույզերի հետ:

Խաղը հատուկ կազմակերպված գործունեություն է, որը պահանջում է հուզական և մտավոր ուժի լարվածություն: Խաղը միշտ որոշում է կայացնում՝ ի՞նչ անել, ի՞նչ ասել: Այս հարցերը լուծելու ցանկությունը սրում է խաղացողների մտավոր ակտիվությունը:

Խաղը փոքր իրավիճակ է, որի կառուցումը հիշեցնում է դրամատիկ ստեղծագործություն՝ իր սյուժետով, կոնֆլիկտով և կերպարներով: Խաղի ընթացքում իրավիճակը խաղում է մի քանի անգամ և ամեն անգամ նոր տարբերակով: Բայց միևնույն ժամանակ խաղի իրավիճակը իրական կյանքի իրավիճակն է: Չնայած խաղի հստակ պայմաններին և օգտագործվող լեզվական սահմանափակ նյութին, դրանում միշտ կա զարմանքի տարր: Լսելով անսպասելի հարց՝ երեխան անմիջապես սկսում է մտածել, թե ինչպես պատասխանել դրան: Հետևաբար, խաղին բնորոշ է խոսքի ինքնաբուխությունը: Խոսքի հաղորդակցություն, որը ներառում է ոչ միայն բուն խոսքը, այլև ժեստերը, դեմքի արտահայտությունները և այլն:

Դերային խաղը իրավիճակային-վարիատիվ վարժություն է, որտեղ հնարավորություն է ստեղծվում խոսքի նմուշի կրկնակի կրկնության այնպիսի պայմաններում, որոնք հնարավորինս մոտ են իրական խոսքային հաղորդակցությանը:

Անհնար է նշել պատմական պահը, երբ առաջին անգամ հայտնվեց դերային խաղը: Տարբեր ժողովուրդների մոտ այն կարող է տարբեր լինել՝ կախված նրանց գոյության պայմաններից և զարգացման ավելի բարձր փուլ անցնելու ձևերից:

Առաջին խաղերը պատմության մեջ

Խաղեր գանի միջոցով (3000 տարի առաջ)

Չինական դոմինո (2800 տարի առաջ)

Շախմատ (մ.թ.ա. 6-րդ դար)

Երջանկության դոյակ (19-րդ դար)

Մարդկային հասարակության զարգացման վաղ փուլերում, երբ արտադրողական ուժերը դեռ պարզունակ մակարդակի վրա էին, և հասարակությունը չէր կարող կերակրել իր երեխաներին, և աշխատանքի գործիքները հնարավորություն էին տալիս ուղղակիորեն, առանց հատուկ պատրաստվածության, իրենց երեխաներին ներգրավել աշխատանքի մեջ: Մեծահասակների մոտ աշխատանքի գործիքների յուրացման հատուկ վարժություններ չկային, էլ չեմ խոսում դերակատարման մասին: Երեխաները մտան մեծերի կյանք, տիրապետեցին աշխատանքի գործիքներին և բոլոր հարաբերություններին՝ անմիջականորեն մասնակցելով մեծերի աշխատանքին: Չարգացման ավելի բարձր փուլում երեխաների ընդգրկումը աշխատանքային գործունեության կարևորագույն ոլորտներում պահանջում էր հատուկ ուսուցում, որը տեղի էր ունենում այն գործիքների վրա, որոնք կրճատվել էին ձևով: Դա խորհրդանշական խաղայիքի նման մի բան էր: Նրա օգնությամբ երեխաները վերստեղծեցին կյանքի և արտադրության այն ոլորտները, որոնցում նրանք դեռ ներառված չեն, բայց որին ձգտում են: Այսպիսով, դերային խաղն առաջանում է հասարակության պատմական զարգացման ընթացքում սոցիալական հարաբերությունների համակարգում երեխայի տեղի փոփոխության արդյունքում: Դերային խաղերի գործառույթները.

Օտար լեզվի բանավոր խոսքի ուսուցման համատեքստում դերային խաղը խոսքային գործունեություն է՝ միաժամանակ խաղալ և սովորել: Սովորողների տեսանկյունից դերային խաղը խաղային գործունեություն է, որտեղ նրանք հանդես են գալիս որոշակի դերերով: Դերային խաղի նպատակը իրականացվող գործունեությունն է՝ խաղը, շարժառիթը գործունեության բովանդակության մեջ է: Խաղի կրթական բնույթը չի գիտակցվում դպրոցականների կողմից : Ուսուցչի տեսանկյունից դերախաղը կարելի է դիտարկել որպես ուսումնական գործընթացի կազմակերպման ձև: Ուսուցչի համար խաղի նպատակը սովորողների խոսքի հմտությունների և կարողությունների ձևավորումն ու զարգացումն է: Դերային խաղը վերահսկվում է, դրա դաստիարակչական բնույթը ուսուցչի կողմից հստակ ընկալվում է:

Դերային խաղի պահանջներ.

1. Խաղը պետք է խթանի սովորելու մոտիվացիան, սովորողների մոտ առաջացնի հետաքրքրություն և առաջադրանքը լավ կատարելու ցանկություն , այն պետք է իրականացվի հաղորդակցության իրական իրավիճակին համարժեք իրավիճակի հիման վրա:
2. Դերային խաղը պետք է լավ պատրաստված լինի թե՛ բովանդակության, թե՛ ձևի առումով, հստակ կազմակերպված լինի: Կարևոր է, որ սովորողները համոզված լինեն որոշակի դերում լավ հանդես գալու անհրաժեշտության մեջ: Միայն այս պայմանով նրանց խոսքը բնական ու համոզիչ կլինի:
3. Դերային խաղը պետք է ընդունվի ամբողջ խմբի կողմից:
4. Այն, անշուշտ, անցկացվում է ստեղծագործական բարեգործական մթնոլորտում, դպրոցականների մոտ առաջացնում է բավարարվածության և ուրախության զգացում: Որքան աշակերտը իրեն ազատ զգա դերային խաղում, այնքան ավելի նախաձեռնող կլինի հաղորդակցության մեջ: Ժամանակի ընթացքում նա կունենա ինքնավստահության զգացում, որ կարող է տարբեր դերեր խաղալ:
5. Խաղը կազմակերպված է այնպես, որ սովորողները կարողանան առավելագույն արդյունավետությամբ օգտագործել գործնական խոսքի նյութը ակտիվ խոսքային հաղորդակցության մեջ:

6. Ինքը՝ ուսուցիչը, անշուշտ հավատում է դերային խաղին, դրա արդյունավետությանը: Միայն այս պայմանով նա կարող է լավ արդյունքների հասնել:

7. Երեխաների հետ կապ հաստատելու ուսուցչի կարողությունը մեծ նշանակություն ունի: Դասարանում բարենպաստ, ընկերական մթնոլորտի ստեղծումը շատ կարևոր գործոն է: Խաղի ընթացքում ուսուցիչը երբեմն կարող է ինչ-որ դեր ստանձնել, բայց ոչ գլխավորը, որպեսզի խաղը չվերածվի ուղղորդված աշխատանքի ավանդական ձևի: Ցանկալի է, որ այս դերի սոցիալական կարգավիճակը օգներ նրան աննկատ կերպով ուղղորդել բանավոր հաղորդակցությունը խմբում :

8. Ուսուցիչը որոշում է դերախաղի ընդհանուր կառուցվածքը, սակայն խաղի կառուցվածքը որոշելուց հետո սովորաբար ակտիվորեն չի մասնակցում դրան: Ըստ Ջոնսի, «ուսուցիչը դառնում է ճանապարհային ուստիկան և վարում է խաղը այնպես, ինչպես դա անում է ճանապարհային ուստիկանը՝ օգնելով երթևեկությանը խուսափել խոչընդոտներից, բայց առանց հստակեցնելու, թե որ ուղղությամբ գնալ»: Սա համահունչ է Սկարսելի տեսակետներին: Դասարանում ուսուցչի ավանդական կենտրոնական դերի փոխարեն ուսուցիչը նստում է հետևի նստատեղին, և աշակերտներն ազատ են միմյանց հետ շփվելու:

Մյուսը՝ ինքնաբուխ ճանաչողական ազդակների հիման վրա: Սա նվազեցնում է սովորողի անհանգստությունը և հեշտացնում ուսուցման գործընթացը:

Ուսուցիչը պետք է որոշակի լրացուցիչ պարտականություններ ստանձնի դերային խաղի/սիմուլյացիայի ժամանակ: Մասնավորապես, նա պետք է սովորողներին մոտիվացնի՝ խթանելով նրանց հետաքրքրասիրությունը և ընտրելով ուսումնական նյութեր, որոնք կաջակցեն սովորելու և նոր բաներ սովորելու անդիմադրելի ցանկությանը:

Դ.Բ. Էլկոնինը կարծում է, որ խաղը կատարում է չորս գործառույթ, որոնք ամենակարևորն են մարդու համար՝ մոտիվացիոն կարիքների ոլորտը զարգացնելու միջոց, ճանաչողության միջոց, մտավոր զաղափարներ զարգացնելու միջոց և կամավոր վարքագիծ

գարգացնելու միջոց: Խաղի օգտագործումը դասը դարձնում է ավելի հետաքրքիր և գրավիչ: Որպեսզի մասնակցել խաղին (իսկ դրանից ոչ մի երեխա չի հրաժարվի), շփվել մեկը մյուսի և ուսուցչի հետ, հասնել ինչ-որ հաջողության և վաստակել ուսուցչի գովերգումը :

Խաղերի օգտագործումն օգնում է ուսուցչին ավելի խորը բացահայտելու յուրաքանչյուր աշակերտի անձնական ներուժը, նրա դրական անձնական հատկությունները (աշխատասիրություն, ակտիվություն, անկախություն, նախաձեռնողականություն, համագործակցության մեջ աշխատելու կարողություն և այլն), պահպանել և ամրապնդել կրթական մոտիվացիան

T. 11. 2017. No 4. S. 82-92. ՀԱՐԱՎ. 10.22412/1999-5644-11-4-11.

Էլկոնին խաղեր. Մ., «Մանկավարժություն», 1978

UDC 378.147 DOF 10.22412/1999-5644-11-4-11

<http://www.b8idgewater.edu/Writing Center/Workshops>

Եզրակացություն

Մենք գիտենք, թե որքան կարևոր է ուսման մոտիվացիան ուսումնական գործընթացի կազմակերպման գործում: Այն նպաստում է մտածողության ակտիվացմանը, հետաքրքրություն է առաջացնում գործունեության որոշակի տեսակի, որոշակի վարժություն կատարելու նկատմամբ:

Ամենահզոր մոտիվացնող գործոնը ուսուցման մեթոդներն են, որոնք բավարարում են դպրոցականների՝ ուսումնասիրվող նյութի նորության և կատարվող վարժությունների բազմազանության կարիքը: Ուսուցման բազմազան մեթոդների կիրառումը օգնում է հիշողության մեջ համախմբել լեզվական երևույթները, ստեղծել ավելի կայուն տեսողական և լսողական պատկերներ և պահպանել սովորողների հետաքրքրությունն ու ակտիվությունը:

Ներկայումս օտար լեզու որպես հաղորդակցություն ուսուցանելու անհրաժեշտության գաղափարը ակնհայտ է դարձել կոլեկտիվ գործունեության մեջ՝ հաշվի առնելով անձնական և միջանձնային հարաբերությունները՝ ուսուցիչ՝ խումբ, ուսուցիչ՝ սովորող :

Դասի ճիշտ պլանավորումը, դերային խաղերի կիրառումը լայն հնարավորություններ են ընձեռում ուսումնական գործընթացն ուժեղացնելու համար:

Դերային խաղը խթանում է խոսքի ակտիվությունը, քանի որ սովորողները հայտնվում են մի իրավիճակում, երբ արդիականանում է ինչ-որ բան ասելու, հարցնելու, պարզելու կամ ապացուցելու անհրաժեշտությունը: Խաղը ակտիվացնում է երեխաների ցանկությունը՝ շփվելու միմյանց և ուսուցչի հետ: Խաղը հնարավորություն է տալիս երկչոտ, անվստահ սովորողներին խոսել և դրանով իսկ հաղթահարել անորոշության պատմեշը: Խաղերում դպրոցականները տիրապետում են հաղորդակցության այնպիսի տարրերի, ինչպիսիք են գրույց սկսելու, դրան աջակցելու, գրուցակցին ճիշտ ժամանակին ընդհատելու, նրա հետ համաձայնվելու կամ հերքելու, գրուցակցին նպատակաուղղված լսելու, պարզաբանող հարցեր տալու կարողությունը և այլն:

Այսպիսով, խաղերը դրական են ազդում ճանաչողական հետաքրքրությունների ձևավորման վրա, նպաստում օտար լեզվի գիտակցված զարգացմանը: Նրանք նպաստում են այնպիսի որակների զարգացմանը, ինչպիսիք են անկախությունը, նախաձեռնողականությունը, կոլեկտիվիզմին խթանելը: Մովորողները ակտիվ, եռանդով աշխատում են, օգնում են միմյանց, ուշադիր լսում իրենց ընկերներին. Ուսուցիչը դեկավարում է միայն ուսումնական գործունեությունը:

Օգտագործված գրականություն

1. Shelis J. Հաղորդակցության ձևերը դասապրոցեսում Strasbourg 1996
2. Մասնագիտական զարգացման ձեռնարկ ուսուցիչների համար ,
Երևան , 2004
3. Ա. Բարլեզիզյան բ.գ.դ.պրոֆեսոր (Խաղերի դերը Ֆրանսերեն
սվորելիս : Երևան 2015)
4. Ա. Արշակյան : (Դերային խաղերը դպրոցում 2008)
5. Վիքիպեդիա

Բովանդակություն

Ներածություն

Բաժիններ, մասեր

Եզրակացություն

Գրականության ցանկ